

ЗОШ I-III ступеня с.Озерці

Методичні рекомендації
учителям світової літератури

Дядюк Р.І.

2010р.

Модель уроку за методикою критичного мислення.

Урок літератури із застосуванням методики критичного мислення вибудовується за трифазною моделлю:

I. Евокація. Актуалізація опорних знань (Встановлення зв'язків).

Учні встановлюють рівень власних досягнень з теми, що є визначальним, адже міцні знання можуть бути сформовані лише на основі того, що вивчено. На цьому етапі можна вирішити такі завдання:

1. Пробудити, викликати зацікавлення, схвилювати, спровокувати учнів думати, згадувати те, що вони знають. Для цього спираюсь на набуті знання та досвід учнів, пропоную згадати, що їм відомо з даної теми, проаналізувати свої знання, спрямувати мислення у відповідне русло. Це дозволяє мені окреслити рівень та коло знань учнів, які згодом поповняться новими; відкоригувати помилки мислення.

2. Актуалізувати мислення учнів. Активне залучення означає, що учні мають усвідомити своє мислення у своїх словах через письмо або мовлення. Використовуючи різноманітні методи, форми та прийоми, активізую участь учнів у навчальному процесі, провокуючи їх до цілеспрямованого мислення, демонстрування вже набутих знань, висловлювання особистих

думок, вибору форм навчання, мотивації інтересу до даної теми, критичного сприйняття нової інформації, усвідомлення здатності до саморозвитку та самоактуалізації.

3. Визначаю мету та завдання навчання, формую інтерес учнів і розуміння мети вивчення даної теми, розвиваю внутрішню мотивацію до навчання, підтримую пізнавальну активність учнів.

II. Осмислення. Засвоєння змісту. Вивчення нового матеріалу.

На цьому етапі учні вступають у контакт з новою інформацією, ідеями, працюючи з текстом, документами, відеоматеріалами. У процесі роботи використовується такий прийом, як читання з системою позначок «Поміч». При цьому, прочитавши речення, слід поряд поставити відповідну позначку: √ - відома інформація; + - нова інформація; ! – зацікавила; ? – суперечить тому, що знаю. Система позначок надає можливість учням активізувати мисленнєві операції, порівнювати власне розуміння того, про що читає дитина, з тим, що вже відомо. Так виникає зв'язок між відомим та невідомим, створюються умови для формування інформаційних компетентностей учнів. Головними завданнями цього етапу є:

- підтримка зацікавленості, викликаної на першому етапі;
- стимулювання старання учнів;

- відстеження засвоєння нових знань.

III. Рефлексія. Розмірковування. На цьому етапі уроку відбувається:

осмислення учнями нового матеріалу; адаптація нових понять в особистій системі знань учня, тобто зміна вже існуючого уявлення; реструктуризація вже сформованих зв'язків, що формує місце для нової інформації; засвоєння й закріплення знань. На цьому етапі я вирішую два важливих завдання:

1. Спонукаю учнів висловлювати своїми словами отриману інформацію.

2. Сприяю обміну ідеями між учнями, в результаті чого збагачується словниковий запас та активізуються здібності до самовияву, саморозвитку та самоосвіти учнів.

Таким чином, дана методична система дає можливість учителю

- а) активізувати мислення учнів;
- б) мотивувати і стимулювати їх діяльність;
- в) залучити всіх учнів до творчої, продуктивної навчальної діяльності;
- г) активізувати пізнавальний процес;
- д) розвивати уміння логічно й аргументовано викладати матеріал;

- е) розвивати навички колективного спілкування, почуття взаємодопомоги, взаємопідтримки;
- є) формувати ключові компетентності учнів.

Щоб стимулювати критичне мислення, учителю необхідно:

- виділити час і забезпечити можливість використання методики критичного мислення;
- дозволити учням вільно розмірковувати і висловлювати свої думки;
- приймати різноманітні ідеї та думки;
- сприяти активному залученню учнів до процесу навчання;
- розвивати в кожного учня впевненість у своїх здібностях;
- продовжувати критичне судження;
- з повагою ставитись до критичного мислення учнів.

Основою для розвитку критичного мислення є групова форма роботи.

Доцільно використати на різних етапах уроку за методикою критичного мислення такі інтерактивні методи:

Евокація

- «мозкова атака»
- читання в парах
дискусія
- читання в групах

Осмислення

- прийом читання з системою позначок
- «Поміч»
-взаємні запитання

- гронування -джигсоу
- кубування -таблиця
- порушення послідовності - критичне читання
- вільне письмо
- аналіз ознак, понять

Рефлексія

- аналіз ознак
- дискусія
- таблиця
- схема
- есе
- «збережи останнє слово за мною»
- дебати
- сенкани

Отже, методика критичного мислення має великий потенціал, реалізація якого створює оптимальні умови для формування ключових компетентностей учнів, здатних ефективно адаптуватися та функціонувати в складних сучасних умовах.

Контрольна робота – 8 клас

1. Чи згодні ви з висновком франків, що Роланд – ідеальний рицар?
2. Що таке бейт, газель?
3. Що ви знаєте про життя і творчість Шекспіра?
4. Які «подвиги» здійснив Дон Кіхот?
5. Охарактеризуйте добу Відродження.
6. Якою постає Лаура в сонетах Петрарки?

Контрольна робота – 6 клас

I варіант

1. Що таке байка?
2. Чи згодні ви з твердженням «У сильного безсилий винен завжди?»
3. Як змінюється фізичний і психологічний стан героя протягом твору (Джек Лондон «Любов до життя»).
4. Чому Джим відмовився втекти від піратів, коли йому це запропонував лікар Лівсі?
5. У чому полягає пізнавальне значення роману "Пятнадцятирічний капітан?"
6. Доведіть, що «Хамелеон є оповіданням».

II варіант

1. Що таке антитеза?
2. Чи цікавить Очумелова справжній винуватець скандалу? Звідки ви про це дізналися?
3. Які уроки засвоїв Скрудж під час подорожей у часі і просторі?
4. Що в житті людини найцінніше?
5. Визначте провідні риси характеру Робінзона.
6. Складіть логічний ланцюжок, за яким Дік Сенд дійшов висновку, що вони опинилися в Африці.